ПРАЛЕТАРЫІ УСІХ КРАІН, ЯДНАЙЦЕСЯ!

Гомельскі універсітэт

ОРГАН ПАРТКОМА, РЭКТАРАТА, КАМІТЭТА ЛКСМБ І ПРАФКОМАЎ ГОМЕЛЬСКАГА ДЗЯРЖАЎНАГА УНІВЕРСІТЭТА

№ 21 (616) | Субота, 22 чэрвеня 1985 года. | Газета заснавана ў верасні 1969 года. Выходзіць раз у тыдзень | Цана 2 кап

НАША ЗАДАЧА

З вялікім адабрэннем успрынялі калектывам універсітэта рашэнні красавіцкага (1985 г.) Пленума ЦК КПСС, які сфармуляваў канцэпцыю паскарэння сацыяльна-эканамічнага развіцця краіны на базе навукова-тэхнічнага прагрэсу. Гэта важнейшая праблема сучаснасці глыбока і ўсебакова прааналізавана на нарадзе ў Цэнтральным Камітэце КПСС, якая адбылася 11—12 чэрвеня. Вядучая роля ў вырашэнні пастаўленых задач адводзіцца навуцы, у тым ліку вузаўскай.

Зыходзячы з вызначаных задач, прафсаюзныя бюро, прафгрупы павінны дабівацца стварэння ў сваіх калектывах, на кафедрах і ў лабараторыях сапраўды творчай атмасферы, паляпшаць арганізацыю спаборніцтва за дасягненне найвышэйшых паказчыкаў. Многае могуць зрабіць прафсаюзныя арганізацыі, пярвічныя арганізацыі навукова-тэхнічнага таварыства «Машпром», навукова-эканамічнага таварыства, Усесаюзнага хімічнага таварыства імя Д. І. Мендзялеева, УТВР у наладжванні іх творчага супрацоўніцтва з прамысловымі прадпрыемствамі.

На пасяджэнні прафкома універсітэта, якое адбылося ў красавіку, уважліва прааналізавана работа пярвічных арганізацый навукова-тэхнічных таварыстваў. Была пастаўлена задача павысіць эфектыўнасць іх дзейнасці, наблізіць навуковыя даследаванні да вытворчасці.

Цяпер перад кожным калектывам, кожнай прафсаюзнай арганізацыяй стаяць адказныя задачы па актывізацыі сацыялістычнага спаборніцтва за паспяховае завяршэнне заданняў бягучага года і адзінаццатай пяцігодкі ў цэлым, на дастойнай сустрэчы XXVII з'езда КПСС і XXX з'езда КПБ. У прафгрупах, прафсаюзных арганізацыях факультэтаў і падраздзяленняў праходзяць сходы, на якіх аналізуецца ход выканання сацыялістычных абавязацельстваў. Вельмі важна, каб гэта абмеркаванне праходзіла не фармальна. Трэба рэальна ўзважыць магчымасці кожнага супрацоўніка і калектыву ў цэлым, каб выканаць і перавыканаць планавыя заданні і ўзятыя абавязацельствы, ускрыць наяўныя рэзервы, дасягнуць новых рубяжоў. Такія рэзервы ёсць на кожным факультэце. Напрыклад, на кафедры матэматычных праблем кіравання можна атрымаць эканамічны эфект ад закончаных навуковых распрацовак да 1 мільёна рублёў — у 2,5 раза больш чым прадугледжвалася абавязацельствамі. Ёсць такія ж магчымасці і на фізічным факультэце. Так, на кафедрах радыёфізікі сёлета абавязаліся падаць усяго толькі адну заяўку на прадмет вынаходніцтва. Гэтага крайне мала.

Прафсаюзныя бюро павінны своечасова падтрымліваць і шырока распаўсюджваць пачынанні калектываў, асобных супрацоўнікаў, якія ўключыліся ў спаборніцтва пад дэвізам: «Пяцігодцы — ударны фініш, XXVII з'езду КПСС — дастойную сустрэчу!»

Абавязак прафсаюзных арганізацый — садзейнічаць усямернаму ўмацаванню дысцыпліны, якая ляжыць у аснове добрасумленнай і творчай працы. Навядзенне належнага парадку, дысцыпліны і арганізаванасці ў кожным калектыве з'яўляецца гарантыяй паспяховага выканання сацыялістычных абавязацельстваў. Камісіям па арганізацыі сацыялістычнага спаборніцтва, вытворчамасавай камісіі прафкома, прафсаюзным бюро неабходна забяспечыць шырокую галоснасць яго вынікаў, прапаганду лепшых дасягненняў.

Ужо цяпер неабходна пачаць падрыхтоўку да справаздачна-выбарнай кампаніі ў прафсаюзных арганізацыях, якая пачнецца ў жніўні. Важна забяспечыць, каб на справаздачна-выбарных сходах у прафгрупах, у прафсаюзных арганізацыях факультэтаў і структурных падраздзяленняў была створана абстаноўка прынцыповасці і патрабавальнасці, сапраўднай дзелавітасці, самакрытыкі. Кожны справаздачна-выбарны прафсаюзны сход павінен стаць своеасаблівым аглядам работы прафсаюзных арганізацый па дастойнай сустрэчы XXVII з'езда КПСС і XXX з'езда КПБ.

Н. МУРАШКА,
старшыня прафкома ГДУ.

ПА ШЛЯХУ ШКОЛЬНАЙ РЭФОРМЫ

У ПРАГРАМЕ— НОВЫ ВУЧЭБНЫ КУРС

З новага навучальнага года ва ўсіх сярэдніх навучальных установах уводзіцца ў праграму новы прадмет «Асновы інфарматыкі і вылічальнай тэхнікі». Неабходнасць увядзення курса выклікана пераўзбраеннем народнай гаспадаркі на аснове вылічальнай тэхнікі і мікраэлектронікі, што дазволіць істотна павысіць прадукцыйнасць працы і ўзровень кіравання народнай гаспадаркай. У сувязі з гэтым 28 сакавіка 1985 года ЦК КПСС і Савет Міністраў СССР прынялі пастанову «Аб мерах па забеспячэнню камп'ютэрнай пісьменнасці навучэнцаў сярэдніх навучальных устаноў і шырокага ўкаранення электронна-вылічальнай тэхнікі ў вучэбны працэс».

У пастанове і ў Асноўных напрамках рэформы агульнаадукацыйнай і прафесіянальнай школы перад ВНУ, органамі народнай адукацыі, педагагічнымі калектывамі школ, прафтэхвучылішчаў, сярэдніх навучальных устаноў вобласці пастаўлена задача ўзбраення вучняў ведамі і навыкамі выкарыстання сучаснай вылічальнай тэхнікі, забеспячэння шырокага прымянення камп'ютэраў у вучэбным працэсе.

Сутнасць прадстаячых задач дакладна вызначыў акадэмік А. П. Яршоў: «Праграміраванне — другая пісьменнасць».

Адказнымі за правядзенне падрыхтоўкі настаўнікаў вобласці, якія будуць весці новы курс «Асновы інфарматыкі і вылічальнай тэхнікі», з'яўляюцца Гомельскі дзяржаўны універсітэт і абласны інстытут удасканалення настаўнікаў. З гэтай мэтай ажыццёўлены шэраг арганізацыйных мерапрыемстваў. Праведзена нарада кіраўнікоў ВНУ вобласці, пасяджэнні саветаў рэктараў і ІУН, калегіі аблана. Вызначана сістэма мер па ажыццяўленню пастаўленай задачы. На курсах па 72-гадзіннай праграме патрэбна падрыхтаваць каля 600 настаўнікаў, 35-гадзіннай — 230, 10-гадзіннай — звыш 1000.

Народнагаспадарчая важнасць і педагагічная значнасць забеспячэння камп'ютэрнай пісьменнасці моладзі патрабуе ажыццяўлення яе ў самыя кароткія тэрміны. Тэмпы і паспяховасць вырашэння гэтай вялікай задачы будуць вызначацца двума фактарамі: магчымасцямі тэхнічнага аснашчэння і наяўнасцю падрыхтоўчых кадраў. Таму да навучання настаўнікаў па асновах інфарматыкі і вылічальнай тэхнікі неабходна было далучыць іншыя навучальныя ўстановы вобласці. У сувязі з гэтым усебакова быў вывучаны лектарскі састаў, вучэбна-матэрыяльная база Гомельскіх дзяржуніверсітэта, політэхнічнага і кааператыўнага інстытутаў, аддзялення Інстытута матэматыкі АН БССР, Беларускага інстытута інжынераў чыгуначнага транспарту. Адбыўся семінар лектарскага саставу названых навучальных устаноў. Яго ўдзельнікі азнаёміліся з праграмай, зместам і методыкай работы па курсу.

Заняткі з настаўнікамі праводзіцца па тыповай праграме, рэкамендаванай Міністэрствамі асветы, вышэйшай і сярэдняй спецыяльнай адукацыі СССР з улікам спецыфікі работы кожнай катэгорыі настаўнікаў і тэхнічных магчымасцей ВНУ. Каштоўна тое, што каля 20 гадзін склала работа курсантаў на ЭВМ. Кожны настаўнік змог прапусціць праз яе 3—4 праграмы, працуючы за дысплеем.

На базе Гомельскіх дзяржуніверсітэта, політэхнічнага інстытута, аддзялення Інстытута матэматыкі АН БССР па 72-гадзіннай праграме на двух патоках перападрыхтавана ўжо 212 настаўнікаў. Ім уручаны пасведчанні адпаведнага ўзору, падпісаныя рэктарам ГДУ акадэмікам АН БССР Б. В. Бокуцем і дырэктарам Гомельскага абласнога інстытута ўдасканалення настаўнікаў Л. А. Зарэцкай. За гэты ж час па 10-гадзіннай праграме ў Гомельскім кааператыўным інстытуце перападрыхтавана 510 настаўнікаў. З трэцяга патока ў гэтую работу падключаецца БІІЧТ.

Акрамя таго, на абласных семінарах дырэктараў сярэдніх і васьмігадовых школ, раённай метадычнай службы, загадчыкаў райгарана, дзе разглядаліся пытанні вучэбна-выхаваўчага пра-

(Заканчэнне на 3-й стар.).

НА СЛУЖБУ САЛДАЦКУЮ

У той дзень аўдыторыя 3-2 эканамічнага факультэта стала месцам хваляючага развітання. Тут сабраліся выкладчыкі, куратары груп, студэнты. Асаблівы настрой быў у Генадзя Шчадрына, Аляксандра Карачуна, Генадзя Аўраменкі, Аляксандра Лаўрыненкі, Генадзя Гарбачова, Ігара Кавалёва, Генадзя Ляцягі, Леаніда Кагана, Андрэя Назаравіча, Ігара Лукашэвіча, іншых іх таварышаў, для каго надышоў час ісці на салдацкую службу.

Першае слова атрымлівае Віктар Безбародаў. Ён толькі што звольніўся з радоў Савецкай Арміі. З новага навучальнага года зноў будзе працягваць вучобу на эканомфаку.

Звяртаючыся да прызыўнікоў, Віктар гаворыць аб тым, што воінская служба нялёгкая, але вельмі патрэбная. Савецкія воіны абавязаны пільна ахоўваць свяшчэнныя рубяжы любімай Айчыны, у любую міну-

...тэхнікай. Былы воін выказвае цвёрдую ўпэўненасць у тым, што маладое папаўненне радоў Савецкай Арміі і Ваенна-Марскога Флоту з гонарам працягне лепшыя традыцыі сваіх папярэднікаў.

Ад імя выкладчыцкага калектыву факультэта з цёплымі словамі да адыходзячых у армію юнакоў звярнулася намеснік дэкана Л. С. Лазучэнкава.

На провадах усхвалявана гучалі словы сакратара партбюро факультэта Т. В. Карпей. Яе сын, студэнт фізічнага факультэта, цяпер таксама выконвае свой пачэсны абавязак перад Радзімай. У пісьмах дамоў ён паведамляе, што на воінскай службе даводзіцца нялёгка, але паўсядзённа ён імкнецца несці яе ўзорна.

Член камітэта камсамола, чацвёртакурсніца Алена Сабаленка ад імя студэнтаў эканомфака дала наказ прызыўнікам заўсёды памятаць аб сваім патрыятычным аба-

...прызыўнікоў сакратар камітэта камсамола эканомфака Віктар Руноў. Ён нагадаў гады асабістай службы ў радах Савецкай Арміі, зазначыў: дзе б ні давялося яе праходзіць, усюды трэба праяўляць лепшыя якасці маладога савецкага чалавека.

Ад імя прызыўнікоў выступіў Леанід Каган. Ён падзякаваў за цёплыя пажаданні на дарогу і запэўніў, што ніхто з яго таварышаў не падвядзе, будзе верна служыць Айчыне, а праз два гады зноў вернецца на вучобу ў родны універсітэт.

На провадах узнагароджаным прызыўнікам былі ўручаны граматы за выдатную вучобу і актыўную грамадскую дзейнасць на факультэце. Аднакурсніцы ўручылі юнакам сімвалічныя сувеніры — пісьмовыя наборы, каб часцей пісалі бацькам, сябрам, педагогам аб сваёй салдацкай службе. І канешне, кожны з іх атрымаў з рук сяброўак букет кветак.

Прафарыентацыя

КАФЕДРА—ВУЧЫЛІШЧУ

У адпаведнасці з дагаворам аб доўгатэрміновым сацыялістычным супрацоўніцтве кафедра фізіялогіі чалавека і жывёлін падтрымлівае цесную сувязь з Прыбарскім сельскім сярэднім прафесіянальна-тэхнічным вучылішчам № 52.

Выкладчыкі кафедры чытаюць лекцыі навучэнцам аб сучасных дасягненнях фізіка-хімічных і біяхімічных метадаў аналізу, біялагічна актыўных рэчываў і іх значэнні ў жыцці жывёлін, праводзяць лабараторна-практычныя заняткі з шасцю падгрупамі навучэнцаў, прыцягваючы ў якасці лабарантаў-асістэнтаў студэнтаў біяфака IV—V курсаў, якія спецыялізуюцца па фізіялогіі чалавека і жывёлін. На занятках навучэнцы ССПТВ-52 вучацца працаваць з фотаэлектракаларыметрамі, на рН-метрах і іонаметрах, аналітычных вагах розных марак, якія выкарыстоўваюцца ў лабарато-

...лішча па арганізацыі вывучэння навучэнцамі асобных метадаў даследавання біялагічных матэрыялаў, кансультатыўную і практычную дапамогу вучылішчу ў набыцці неабходных рэактываў, прыбораў, абсталявання.

У карыстанне навучэнцам ССПТВ-52 перададзена 20 экземпляраў метадычных указанняў па «Фізіка-хімічных метадах аналізу» і метадычныя ўказанні па метадах вызначэння вітамінаў у кармах (складальнік дацэнт В. С. Аруцюнава).

Выкладчыкі кафедры вядуць сярод навучэнцаў вучылішча прафарыентацыйную работу.

Штогод праводзіцца не менш двух пасяджэнняў кафедры сумесна з выкладчыкамі аддзялення лабарантаў - хімікаў ССПТВ-52. Іх мэта — аказанне навукова-метадычнай дапамогі вучылішчу ва ўдасканальванні вучэбнага праца-

Справаздачы і выбары у партарганізацыях

КАБ СТАЦЬ ПРАВАФЛАНГОВЫМ

ПА КОЛЬКАСЦІ студэнтаў, выкладчыкаў і супрацоўнікаў гісторыка-філалагічны факультэт самы буйны ва універсітэце. З павелічэннем сёлета набору на першы курс філалагічных спецыяльнасцей яго калектыў павялічыцца яшчэ больш. Натуральна, тут і самая шматлікая ў ГДУ партыйная арганізацыя. Ёй належыць вырашаць складаныя і адказныя задачы. Адна з іх і, бадай, самая галоўная — забяспечыць высакаякасную падрыхтоўку педагагічных кадраў у адпаведнасці з рэформай агульнаадукацыйнай і прафесіянальнай школы.

Усе аспекты дзейнасці партыйнай арганізацыі ў цэлым, партыйных груп, асобных камуністаў знайшлі адлюстраванне ў справаздачным дакладзе, з якім выступіў сакратар партбюро В. Ф. Маслюкоў. Ён гаварыў аб тых поспехах, якіх удалося дасягнуць калектыву факультэта пад кіраўніцтвам партарганізацыі, засяродзіў увагу прысутных на ўпушчэннях і недахопах, што не дазволілі дасягнуць больш значных вынікаў.

Справаздачны даклад унёс свежую струю для ажыўленай спрэчкі па яго абмеркаванню. Выступаўшыя выказвалі слушныя заўвагі, уносілі канкрэтныя прапановы па далейшай мабілізацыі сіл для паўнейшага выкарыстання наяўных рэзерваў і магчымасцей. На першым плане стаялі пытанні ўдасканальвання вучэбна-выхаваўчага працэсу, пашырэння і паглыблення навуковых даследаванняў, умацавання працоўнай, вучэбнай і выканаўчай дысцыпліны і г. д. Большасць выступленняў насілі самакрытычны характар. Хочацца нагадаць словы дэкана М. Ф. Гуліцкага. «Сёння,— сказаў ён, — наша мэта крытычным позіркам ацаніць, што не здолелі зрабіць, што лепш можна і неабходна арганізаваць, у чым дапушчаны пралікі». На погляд кіраўніка факультэта, самым істотным недахопам з'яўляецца несістэматычная работа па павышэнню ролі актыву, пашырэнню яго за лік новых здольных арганізатараў з асяроддзя выкладчыкаў і студэнтаў. На гэта ў сваім выступленні ўказваў таксама загадчык кафедры ўсеагульнай гісторыі камуніст Р. Р. Лазько.

Адзначана, што з камсамольскім актывам шмат працавала член партбюро Т. І. Язэпава. Аднак толькі яе намаганняў у рабоце з 800 студэнтамі недастаткова. Значна большая аддача павінна быць ад дзейнасці куратараў, вучэбна-выхаваўчай камісіі, іншых грамадскіх падраздзяленняў.

У справаздачным дакладзе, выступленнях камуністаў асаблівая заклапочанасць прагучала аб недапушчэнні ў выхаваўчай рабоце негатыўных з'яў, безадказнасці і неарганізаванасці, такога зла як п'янства і алкагалізму. Прыводзіліся прыклады таго, як асобныя студэнты на працягу значнага часу безадказна адносіліся да вучобы, іншы раз дрэнна паводзілі сябе, схіляліся да ўжывання спіртных напіткаў.

Аб дзейнасці ўзначальваемай партгрупы — аднаго з важнейшых звенняў партарганізацыі — гаварыў на сходзе асістэнт кафедры рускага, агульнага і славянскага мовазнаўства У. І. Коваль.

Член партбюро В. А. Аляксейчанка ў сваім выступленні спыніўся на пытанні далейшага ўдасканальвання стажыроўкі маладых спецыялістаў.

Аб лепшым выкарыстанні магчымасцей у правядзенні навуковых даследаванняў, павышэнні іх эфектыўнасці гаварыў загадчык кафедры беларускай мовы У. В. Анічэнка.

Пры абмеркаванні справаздачнага даклада выступілі таксама загадчык кафедры рускай літаратуры М. У. Сабаленка, сакратар камітэта камсамола факультэта Ю. Пенязь, старшыня факультэцкага прафбюро Д. Д. Паўлавец.

На сходзе адзначалася, што ў справаздачным годзе партарганізацыя, яе партбюро працавалі стабільна і мэтанакіравана. Не было зрываў планавых, пазапланавых і нават бягучых мерапрыемстваў. Гэта азначае, што камуністы добра разумеюць тую меру адказнасці, якая ляжыць на іх як авангардзе калектыву факультэта.

У прынятай пастанове прадугледжана замацаваць дасягнутыя поспехі, у самы кароткі тэрмін ліквідаваць меўшыя месца недахопы і ў далейшым не дапускаць іх. Пастаўлена задача мабілізаваць усе намаганні калектыву факультэта і яго партыйнай арганізацыі для дастойнай сустрэчы XXVII з'езда КПСС.

На прайшоўшым сходзе выбраны новы састаў партбюро. Яго сакратаром на новы тэрмін зноў абраны старшы выкладчык кафедры гісторыі СССР і БССР В. Ф. Маслюкоў.

У рабоце справаздачна-выбарнага партыйнага сходу прынялі ўдзел і выступілі прарэктар па вучэбнай рабоце член парткома Л. А. Шамяткоў і сакратар парткома М. І. Старавойтаў.

З ЯСНЫМ АРЫЕНЦІРАМ

Для нас, эканамістаў, усё больш відавочнай становіцца ўзаемасувязь вышэйшай эканамічнай адукацыі з эканомікай краіны, з патрэбамі ў падрыхтоўцы прафесіянальна-кваліфікаваных кадраў, якія б поўнасцю адпавядалі патрэбам практыкі і мелі высокую ідэйна-палітычную, маральную і працоўную сталасць. Так сказаў у справаздачным дакладзе на партыйным сходзе эканамічнага факультэта сакратар партбюро Б. І. Врублеўскі.

Партыйная арганізацыя шмат увагі ўдзяляла далейшаму ўдасканальванню вучэбна-выхаваўчага працэсу, укараненню перадавых метадаў навучання. Па многіх тэмах вучэбнай праграмы ўнесены карэктывы ў адпаведнасці з патрабаваннямі, што ўтрымліваюцца ў рашэннях XXVI з'езда КПСС і наступных Пленумаў і пастановах ЦК КПСС па далейшаму ўдасканальванню гаспадарчага механізму. У прыватнасці, уведзена дзевяць новых спецкурсаў, якія зацверджаны Саветам факультэта, шырэй выкарыстоўваюцца тэхнічныя сродкі навучання — вучэбнае тэлебачанне, праграмна-кантралюючыя прыстасаванні, вылічальныя машыны і інш. Удасканальваецца таксама сістэма праблемнага ізлажэння лекцыйнага матэрыялу, абнаўляюцца вучэбна-метадычныя падручнікі.

Не засталіся без увагі камуністаў і пытанні па развіццю навуковых даследаванняў, што дазволіла факультэту па выніках мінулага года ў сацыялістычным спаборніцтве заняць трэцяе месца ва універсітэце. Добры прыклад паказала кафедра тэхнічных сродкаў апрацоўкі эканамічнай інфармацыі, якая сумесна з фізічным факультэтам стварае лабараторыю «Алгарытм».

На сходзе адзначалася, што вялікую навукова-даследчую работу вядуць камуністы У. Д. Арэшчанка, Б. І. Врублеўскі, В. А. Трухаў, беспартыйныя А. У. Жук, Г. К. Балтрушэвіч і інш.

Аснову ў рабоце партыйнай арганізацыі, партгруп, дэканата, камітэта камсамола складае ідэйна-палітычнае выхаванне студэнцкай моладзі. Станоўчую ролю ў яе правядзенні адыгрывае народны універсітэт ваенна-патрыятычнага выхавання, які ўзначальвае камуніст Л. І. Перцавы. Шмат карыснага было зроблена пры рэалізацыі мер па ажыццяўленню пастановы ЦК КПСС аб 40-годдзі Перамогі савецкага народа ў Вялікай Айчыннай вайне.

Па-дзелавому, у абстаноўцы крытыкі і самакрытыкі аднесліся камуністы да абмеркавання многіх пытанняў жыцця калектыву.

Вялікая адказнасць стаіць перад факультэтам у правядзенні прафесіянальнай арыентацыі вучняў сярэдніх школ, вывучэнні патрэб у спецыялістах па арганізацыі механізаванай апрацоўкі эканамічнай інфармацыі і ў сувязі з гэтым прыняцці мер для павелічэння прыёму першакурснікаў на аддзяленне АМАЭІ.

У выступленні дэкана факультэта У. Д. Арэшчанкі ўказвалася на пашырэнне і паглыбленне навукова-даследчай работы з улікам патрабаванняў навукова-тэхнічнага прагрэсу і атрымання максімальнага эканамічнага эфекта. Як мага хутчэй неабходна вырашаць пытанні аб арганізацыі навуковых падраздзяленняў.

Пра неабходнасць умацавання парадку і дысцыпліны гаварылі на сходзе камуністы А. В. Няўераў, В. П. Дзядзічкін, студэнт пятага курса эканомфака Г. Ільюшчанка. Толькі строгая патрабавальнасць, дзелавітасць, непрымірымасць да любых парушэнняў, падмацаваная правядзеннем масавага кантролю і шырокай галоснасцю, дадуць станоўчыя вынікі.

Вялікая работа прадстаіць партыйнай арганізацыі факультэта ў новым навучальным годзе. Маючы адбыцца XXVII з'езд КПСС, змяненні ў Статуце партыі, новая рэдакцыя Праграмы КПСС, прыняцце новага пяцігадовага плана патрабуюць ад камуністаў далейшага ўзмацнення кіраўніцтва ўсімі звеннямі, павышэння ўзроўню сталасці кожнага члена нашага калектыву.

У спрэчках па справаздачнаму дакладу на партыйным сходзе выступілі таксама камуністы У. Ф. Бондараў, М. В. Ігнатава, У. А. Чмых, Г. К. Сергель, А. А. Савіцкі.

У прынятай пастанове прадугледжана актывізаваць работу ўсіх камуністаў факультэта з мэтай дастойнай сустрэчы XXVII з'езда КПСС.

На сходзе выбраны новы састаў партбюро. Яго сакратаром выбрана асістэнт кафедры галіновых эканомік Т. В. Карпей.

У рабоце справаздачна-выбарнага сходу прыняў удзел і выступіў рэктар універсітэта акадэмік АН БССР Б. В. Бокуць.

А. МАЛАХАЎ,
А. МАКСІМОВІЧ,
члены партбюро эканамічнага факультэта.

ВЕКАПОМНАЕ

АД ПЕРШЫХ ДА АПОШНІХ ДЗЁН ВАЙНЫ

Вераломны напад гітлераўскай Германіі 22 чэрвеня 1941 года на нашу краіну абарваў мірнае жыццё савецкіх людзей. Першымі прынялі на сябе ўдар ворага воіны-пагранічнікі. Сярод іх быў і Аляксей Савельевіч Калугін — цяпер доктар медыцынскіх навук, прафесар кафедры фізіялогіі чалавека і жывёлін, а тады, 44 гады назад, баец і пазаштатны санінструктар пагранзаставы. Усю вайну храбра змагаўся з ворагам А. С. Калугін. За баявыя подзвігі, мужнасць і адвагу ён узнагароджаны ордэнамі Чырвонай Зоркі, Айчыннай вайны II ступені, Славы III ступені, медалямі.

Сёння мы змяшчаем на старонках нашай газеты ўспаміны палкоўніка ў адстаўцы, ветэрана Вялікай Айчыннай вайны, былога рэдактара адной з вайсковых шматтыражных газет С. С. Сідарава пра А. С. Калугіна.

РАНІЦАЙ у нядзелю 15 чэрвеня 1941 года я прыехаў на заставу, каб сабраць заметкі аб толькі што прайшоўшых вучэннях для атраднай шматтыражнай газеты.

— Спачатку раю вам пабываць на «дазоры», пагутарыць з байцамі,— сказаў мне начальнік заставы лейтэнант Вятчынкін.

Суправаждаў мяне радавы Калугін — крыху вышэй сярэдняга росту салдат, прыгожы, інтэлігентны, з выдатнай выпраўкай. Пакуль ішлі да дазорнай сцежкі, разгаварыліся. Калугін — першага года службы, прызваны з Гомельшчыны, бацькі — калгаснікі, закончыў сярэднюю школу. Любіць спорт — футбол, валейбол, бокс, плаванне, лыжы. Да прызыву ў армію паспеў прайсці асавіяхімаўскія курсы інструктараў стралковай справы.

— Напэўна, марыце стаць кадравым камандзірам?— спытаў я.

— Не адгадалі, — дабрадушна адазваўся салдат. — Маё прызванне — медыцына, Хачу стаць хірургам, каб пазбаўляць людзей ад пакут, хвароб...

І трэба ж было такому здарыцца, што калі я пераскокваў праз калдобіну, зачапіўся за вострь сук і моцна абадраў руку. Калугін агледзеў маю «рану», змазаў ёдам, спрытна перавязаў.

Так я пазнаёміўся з пазаштатным санінструктарам пагранзаставы Аляксеем Калугіным.

А праз тыдзень пачалася вайна. З першых яе мінут застава апынулася ў самым пекле. Праціўнік спрабаваў сходу авалодаць мастом праз пагранічную раку, але старшына Наумаў, радавыя Агаеў і Шмакаў, якія ахоўвалі ў тую ракавую ноч подступы да маста, цаной свайго жыцця спынілі ворага. Калугін дзейнічаў у групе палітрука Ляпёшкіна. Яна адбівала шалёныя атакі фашыстаў, якія хацелі прарвацца да нашага цэнтральнага блакгаўза. Побач адбівалі націск праціўніка чатыры байцы на чале з сяржантам Міхаілам Кіслянковым. У грукаце выбухаў, стракатанні кулямётна-аўтаматных чэргаў даносіўся падбадзёрваючы голас лейтэнанта Вятчынкіна.

Над дыміўшайся ад выбухаў лугавінай, якая прымыкала да ракі, усё часцей было чуваць:

— Калугін! Алёша! Санінструктар, сюды!

Адзінаццаць сутак застава абараняла свой рубеж на пярэднім краі савецкай зямлі. Страты былі вялікія. Многім параненым першую дапамогу аказаў санінструктар А. Калугін. Тут, на граніцы, разам з сябрамі ён прыняў баявое хрышчэнне. А наперадзе былі яшчэ бясконцыя дні і ночы вайны, якія трэба было прайсці Аляксею.

Я ТРЫМАЮ ў руках сшытак у жоўтых цыратовых вокладках. За вокладкай на зеленаватай старонцы буйнымі літарамі выведзена: «Нататкі аб вайне».

— Запісваць нешта я пачаў з першых дзён вайны, таму што разумеў значэнне перажытага і хацеў замацаваць у памяці,— успамінае Аляксей Савельевіч. — Але пры адступленні запісы даводзілася знішчаць — маглі трапіць у рукі немцаў. А гэты сшытак, пачаты ў перадгор'ях Каўказа, на дзіва, захаваўся.

Я з хваляваннем чытаю гэтую кароткую хроніку-дзённік аднапалчаніна, тым больш, што людзі, аб якіх напісана, падзеі, месцы да болю знаёмы мне.

18 жніўня 1942 года, калі наш полк з апошніх сіл біўся з фашысцкай дывізіяй «Эдэльвейс», якая рвалася да перавалаў і далей да Чорнага мора, А. Калугін зрабіў у дзённіку такі запіс: «Няхай нас натхніць вобраз вялікага Суворава і яго воінаў, якія штурмавалі Альпы!»

Многіх сваіх таварышаў выратаваў ад гібелі малады санінструктар, аказваючы параненым першую дапамогу непасрэдна пад агнём.

Шмат нагадалі мне дзённікавыя запісы. Я тады быў інструктарам палітаддзела палка

У ПРАГРАМЕ—НОВЫ ВУЧЭБНЫ КУРС

(Заканчэнне. Пачатак на 1-ай стар.).

цэсу ў святле патрабаванняў рэформы агульнаадукацыйнай і прафесіянальнай школы, шмат увагі ўдзелена навучанню вучняў асновам інфарматыкі і вылічальнай тэхнікі. Канкрэтныя рэкамендацыі дала загадчыца кабінета матэматыкі Гомельскага абласнога ІУН Л. Ю. Падвіцкая.

Вялікую работу па павышэнню кваліфікацыі педкадраў цяпер праводзіць Гомельскі дзяржуніверсітэт. Ён скаардынаваў намаганні ВНУ вобласці для якаснага вырашэння вельмі важнай праблемы, аказвае дапамогу ў падрыхтоўцы лектарскага саставу, наладжвае кансультацыі для настаўнікаў і вучняў школ вобласці. Асабліва хочацца адзначыць кандыдата фізіка-матэматычных навук, дацэнта ГДУ М. І. Жадана, які многае зрабіў па ўдасканальванню арганізацыі курсаў і методыкі іх работы. Слоў удзячнасці заслугоўваюць таксама вучоныя, выкладчыкі і супрацоўнікі універсітэта, політэхнічнага інстытута, адзялення Інстытута матэматыкі АН БССР Л. Г. Краўчанка, Т. М. Дземава, М. А. Цурганаў, А. А. Косцікаў, В. П. Дземідовіч, А. В. Сушко, В. А. Шлотгаўэр, В. І. Мілоткін, С. М. Маўшовіч, А. Г. Вараб'ёў, Л. В. Туранкова, Т. А. Трохава, Ю. А. Татур, Ю. М. Апарын, А. А. Краўчанка, С. В. Макарава, І. А. Журбіла, Н. М. Курносенка, Н. В. Цімашэнка, А. І. Курачкін.

Аналіз праведзеных заняткаў, субяседванні, залікі засведчылі веданне настаўнікамі тэарэтычных асноў курса, разуменне задач камп'ютэрнай пісьменнасці моладзі, авалоданне ёй алгарытмічнай мовай, уменне складаць праграмы і рашаць задачы на ЭВМ, зацікаўленыя адносіны курсантаў да заняткаў. Пры падвядзенні вынікаў работы курсаў вялася зацікаўленая размова аб шляхах удасканальвання пачатай работы. Курсанты выказалі шэраг слушных прапаноў. У прыватнасці, настаўнік Малевіцкай СШ Жлобінскага раёна Ф. В. Мяжэвіч прасіў падрыхтаваць метадычныя рэкамендацыі па курсу «Інфарматыка і вылічальная тэхніка». А. П. Мядзведзеў з Камаровіцкай СШ Петрыкаўскага раёна прапанаваў праз год правесці абласны семінар, каб падагуліць на ім вынікі гэтай практычнай работы ў сярэдніх спецыяльных навучальных установах.

Наспела неабходнасць падрыхтоўкі і правядзення чарговай нарады работнікаў ВНУ, органаў народнай асветы, ІУН, лектараў па пытанню ўдасканальвання методыкі работы па інфармацыі і вылічальнай тэхніцы.

Яшчэ патрэбна многае зрабіць, каб давесці ідэі новага вучэбнага прадмета да ўсіх настаўнікаў, вучняў і бацькоў. Таму гэта пытанне метазгодна шырока абмеркаваць на жнівеньскіх нарадах настаўнікаў, пасяджэннях метадычных аб'яднанняў педагагічных саветаў.

Бясспрэчна, што работа, якая праводзіцца цяпер, акажа прыкметнае ўздзеянне на развіццё вучняў, існуючыя формы і прынцыпы навучання.

А. ШАМЯТКОЎ,
прарэктар ГДУ па вучэбнай рабоце, член-карэспандэнт АН БССР.

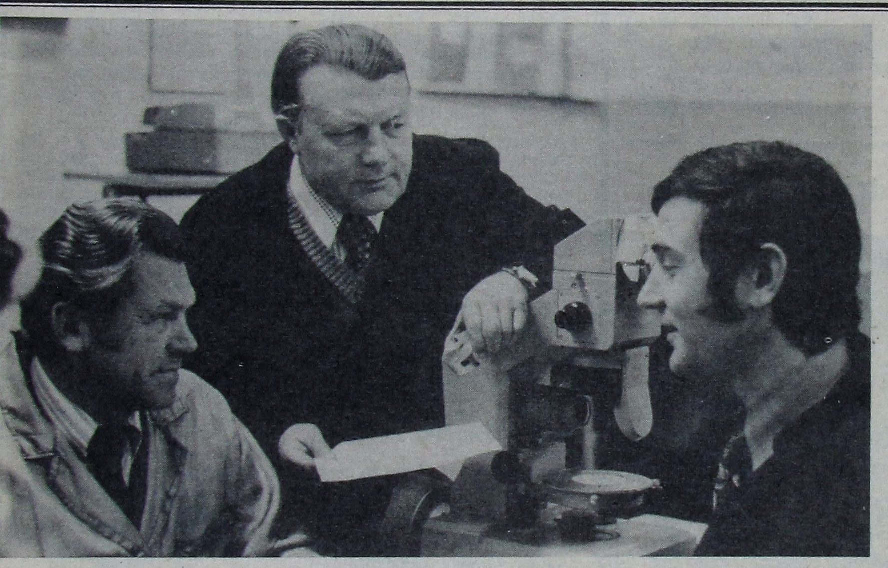

Паспяхова вядзе даследаванні па дзяржаўнай бюджэтнай тэме праблемная навукова-даследчая лабараторыя фізіка-хімічных працэсаў трэння.

На здымку: дацэнт кафедры фізікі цвёрдага цела А. П. Грыбайла, старшы інжынер ПНДЛ П .В. Атрошчанка і старшы супрацоўнік праблемнай лабараторыі У. А. Замятнін абмяркоўваюць вынікі даследавання ў галіне фізікі трэння і зносу па рэспубліканскай комплекснай праграме «Трываласць».

Фота А. Рудчанкі.

баёў на каўказскіх перавалах амаль увесь час знаходзіўся ў батальёнах, у тым ліку і ў другім, дзе санінструктарам быў Калугін. І добра памятаю, як адарваныя ад тылавых баз, мы цярпелі і голад, і холад, не адны суткі былі на так званым «падножным корме», у зношаным абутку і абмундзіраванні. Нягледзячы на гэта, спецыяльна сфарміраваны атрад пагранічнікаў правёў дзесяцідзённы рэйд па тылах немцаў, моцна патрапаў іх базы, лініі сувязі, знішчыў некалькі дробных гарнізонаў і сабраў важныя звесткі аб праціўніку.

Многія ўдзельнікі гэтага рэйду, уходзячы ў варожы тыл, падавалі заявы аб прыёме ў партыю. Тады ж стаў камуністам і Аляксей Калугін.

Пасля таго, як Паўночны Каўказ быў ачышчаны ад гітлераўцаў, наш полк, узнагароджаны за доблесць і мужнасць, праяўленыя ў баях, ордэнам Чырвонага Сцяга, удзельнічаў у вызваленні Кубані, Данбаса, Херсона, Нікалаева, Адэсы. Подзвігі яго воінаў на ніжнім Дняпры былі адзначаны прысваеннем палку ганаровай назвы Ніжнедняпроўскага. А ... інтэрнацыянальны абавязак. І ўвесь гэты час не пакідаў строй ні на адзін дзень баявы санінструктар батальёна Аляксей Калугін. На яго гімнасцёрцы з'явіліся ордэны Чырвонай Зоркі, Славы III ступені, медаль «За адвагу»— сведчанне яго самаадданай ратнай працы.

Свой франтавы шлях полк, і ў яго радах Аляксей Калугін, закончыў у майскія дні 1945 года ў аўстрыйскім горадзе Юдэнбург.

Верны сваёй мары, А. Калугін паступае пасля вайны ў Віцебскі медыцынскі інстытут. Тут ён становіцца членам навуковага студэнцкага гуртка па хірургіі. Пасля заканчэння вучобы тры гады ўдасканальваўся ў ардынатуры пры кафедры шпітальнай хірургіі. Потым — работа хірургам у адной з бальніц Віцебскай вобласці, пазней у г. Віцебску. Вопыт Аляксея Савельевіча рос, і прыйшоў час, калі яго сталі называць майстрам сваёй справы.

Разуменне таго, што ў барацьбе з хваробамі вялікае значэнне мае фізічнае выхаванне, прывялі А. С. Калугіна да думкі прысвяціць сябе спар... рам вучэбнага працэсу і навукова-даследчай работы, выдатным лектарам. Яму належыць 130 навуковых прац, тры манаграфіі па клінічнай і спартыўнай медыцыне, два вучэбныя дапаможнікі для студэнтаў факультэта фізічнага выхавання, выкладчыкаў, трэнераў. На грамадскіх пачатках ім арганізаваны тры лабараторыі, якія аснашчаны навейшай апаратурай.

А. С. Калугін вядзе вялікую грамадскую работу. Ён — член каардынацыйнага савета Акадэміі навук БССР, навукова-метадычнага савета Спорткамітэта Беларусі, старшыня гарадской федэрацыі па фізкультурна-аздараўленчай рабоце сярод насельніцтва г. Гомеля, старшыня абласнога навуковага таварыства ўрачоў па спартыўнай медыцыне і лячэбнай фізкультуры і г. д.

«Што б ні рабіў я, як урач і вучоны, — напісаў мне ў лісце А. С. Калугін,— пастаянна жыве ў мне пачуццё высокага абавязку перад нашымі аднапалчанамі. Памяць аб вайне назаўсёды — вялікая, незабыўная. І гэтая святая, светлая памяць кліча да нястомнай працы ў імя міру, у імя росквіту нашай цудоўнай, любімай ...

Сацыялагічныя даследаванні

СТУДЭНТ І СЯМ'Я

Цікавыя вынікі былі атрыманы ў ходзе канкрэтнага сацыялагічнага даследавання «Студэнт і сям'я», якое праводзілася на гісторыка-філалагічным факультэце ўдзельнікамі студэнцкага навуковага філасофскага гуртка. Вынікі гэтай работы падвяла канферэнцыя, арганізаваная нядаўна сумесна з народным універсітэтам маральна-эстэтычнага выхавання, у якім удзельнічалі кіраўнік гуртка выкладчык кафедры філасофіі В. І. Шыхуцін і кандыдат філасофскіх навук, дацэнт Т. П. Гараніна.

Якія ж праблемы закранула даследаванне? На працягу некалькіх месяцаў каля 200 студэнтаў 2 і 4 курсаў адказалі на пытанні спецыяльна падрыхтаванай анкеты. Змест дзевяці пытанняў ахопліваў розныя фактары, якія хвалююць студэнцкую моладзь як пры выбары спадарожніка жыцця, так і ў перыяд станаўлення маладой сям'і.

Які аптымальны ўзрост для ўступлення ў шлюб? Такім было першае пытанне анкеты. Адказы былі самымі рознымі, але большасць з названых варыянтаў такія: 23—25 гадоў для юнакоў і 20—22 — для дзяўчат.

Адказы на другое пытанне анкеты — «Ці з'яўляецца вучоба ў ВНУ перашкодай для ўступлення ў шлюб?» — раздзялілі думкі студэнтаў. Так, калі мужчынская палавіна, у большасці сваёй, адзначыла, што вучоба такой перашкодай не з'яўляецца, то меркаванні дзяўчат другога і чацвёртага курсаў раздзяліліся. Больш 30% другакурсніц лічаць, што не варта ствараць сям'ю ў час вучобы, і толькі 10% чацвёртакурсніц схільны да такога ж пункту гледжання. 90% — прытрымліваюцца процілеглых меркаванняў. Аднак, у сваіх адказах на пытанне анкеты яны адзначаюць, што, на жаль, яшчэ недастаткова робіцца для таго, каб ствараць больш спрыяльныя ўмовы для студэнцкага сямейнага жыцця.

У адказе на трэцяе пытанне — «Што, на вашу думку, з'яўляецца галоўнай умовай трывалага і шчаслівага шлюбу?» — студэнты былі, у асноўным, аднадушнымі, называючы ў якасці галоўнай умовы духоўную блізкасць мужа і жонкі. Далей, па колькасці адказаў, ідуць: секс, захапленні, узаемаразуменне, узаемадапамога, каханне і агульная праца. У ходзе параўнальнага аналізу выявіўся шэраг адрозненняў у адказах удзельнікаў анкеты розных катэгорый. Так, калі ў студэнтаў-гараджан «секс» трывала займае другое месца ў раду названых умоў шчаслівага шлюбу, то ў студэнтаў вясковага паходжання — дзеліць другое і трэцяе месца з такой умовай як «захапленні». Мужчынская палавіна анкетуемых ставіць такую ўмову трывалага і шчаслівага сямейнага жыцця як «агульная работа» мужа і жонкі на трэцяе месца, адцягваючы тым самым «захапленні» — на чацвёртае. У дзяўчат жа «агульная работа» значыцца толькі на сёмым месцы. Сціплае шостае месца займае «каханне». Відавочна, студэнты часта разглядаюць яго ў якасці нязменнай галоўнай умовы шлюбу. Таму не ўпамінаюць «каханне», а звяртаюць увагу на іншыя ўмовы, без якіх шлюб не будзе сапраўды трывалым і шчаслівым.

Наступнае пытанне анкеты складаецца з двух частак: «Якімі якасцямі павінен валодаць ваш будучы муж (жонка)?» і «Ці можа быць гэта ваш таварыш па вучобе?» Часцей за ўсё называюцца асноўныя якасці: для мужа — дабрата, розум, чэснасць, уважлівасць, сіла, павага; для жонкі — дабрата, розум, вернасць, цярплівасць і інш. Як бачым, «дабрата» і «розум» займаюць першае месца як у мужчын, так і жанчын, з'яўляюцца універсальнымі якасцямі.

Большасць адказаўшых на пытанні анкеты лічаць, што іх будучым выбраннікам не можа з'яўляцца таварыш па вучобе. Між іншым, часта здараецца наадварот.

Адно з самых актуальных пытанняў, якое паўстае перад маладой сям'ёй, — жыллё. Удзельнікам анкетавання прапаноўвалася вызначыць значэнне дзяцей і жылля для бацькоў. У адносінах жылля пераважная большасць студэнтаў мяркуе, што гэта — першаступенная праблема, якая стаіць перад маладажонамі. Яна істотна ўздзейнічае на паспяховае развіццё сям'і. Адначасова большасць з апытаных падкрэсліла, што дзеці — таксама першаступенны фактар, неабходны маладой сям'і. Натуральна, гэтыя два бакі пытання цесна звязаны, і пры вызначэнні: што важней у першую чаргу — дзеці або свой дом, ці варта ствараць сям'ю пры адсутнасці кватэры? — думкі былі часта крайне супрацьлеглымі. Калі выключыць крайнасці, дык агульнае меркаванне такое: свой дах маладажонам вельмі патрэбны, але яго адсутнасць — не перашкода для ўступлення ў шлюб і нараджэння дзяцей.

Даная праблема асабліва актуальная для студэнтаў. Вывад: пакуль няма ўмоў для яе кардынальнага вырашэння, неабходна распаўсюджваць вопыт ВНУ (напрыклад, Мінскага інстытута культуры), па-свойму вырашыўшых гэту праблему. Практыка паказала: гэта прынясе карысць і студэнтам, і ВНУ, і грамадству ў цэлым. Студэнты, уступіўшыя ў шлюб, лепш вучацца, з іх ліку выходзяць больш падрыхтаваныя спецыялісты.

У жыцці сучаснага чалавека адбываюцца бурныя змены, што адбіваецца і на яго поглядах. Пры аналізе ацэнак студэнтамі дашлюбных і пазашлюбных сувязей выявілася наступная сітуацыя. Прыкладна роўная колькасць апытаных (па 40%) выказалася «за» і «супраць» дашлюбных сувязей (пры большай колькасці нейтральных адказаў). Праўда, сярод мужчын неадабрэння такой з'явы больш. Што ж датычыцца пазашлюбных сувязей, дык тут думка адзіная: у нашым грамадстве іх не павінна быць.

На пытанне: «Ці распадзецца сям'я, калі вернасць «лопне» хоць адзін раз?», атрыманы наступныя адказы: на другім курсе большасць адказала адмоўна, на чацвёртым — думкі размежаваліся прыкладна ў роўнай ступені.

Апошні раздзел анкеты насіў філасофскі характар: ці патрэбен шлюб наогул? Ці патрабуюць сапраўдныя пачуцці юрыдычнага афармлення? Ці захаваецца сям'я ў будучым? На ўсе гэтыя пытанні большасць адказаў станоўчая.

Даследаванне выклікала на факультэце зацікаўленае абмеркаванне пастаўленых пытанняў. Многія, магчыма, упершыню задумаліся над імі. У сваім артыкуле мы пастараліся сказаць толькі аб асноўных выніках, атрыманых па адказах, якія былі значна больш разнастайнымі па адценнях разумення даных праблем і з'яўляюцца асновай для будучага абмеркавання ў народным універсітэце маральна-эстэтычнага выхавання. Практычнае ж значэнне даследавання заключаецца у тым, каб яго вынікі ...

ЮРЫДЫЧНАЯ ДАВЕДКА

МАТЭРЫЯЛЬНАЯ ДАПАМОГА

У ліку асноўных сацыяльных правоў Канстытуцыя СССР замацоўвае за ўсімі грамадзянамі і права на матэрыяльнае забеспячэнне ў выпадку страты працаздольнасці. Новым праяўленнем клопатаў аб працоўных сталі нядаўна прынятыя Саветам Міністраў СССР і ВЦСПС нарматыўныя акты аб умовах і парадку забеспячэння рабочых і служачых дапамогамі па дзяржаўнаму сацыяльнаму страхаванню.

Па агульнаму правілу дапамога назначаецца пры наступленні часовай непрацаздольнасці, водпуску па цяжарнасці і родах, нараджэнні дзіцяці або наступленні смерці ў перыяд работы. З гэтага правіла цяпер ёсць выключэнне. Дапамога выплачваецца, калі непрацаздольнасць або водпуск па цяжарнасці і родах наступілі на працягу месячнага тэрміну пасля звальнення з работы па ўважлівых прычынах і калі часовая непрацаздольнасць працягваецца звыш месяца. Дазваляць выплату дапамог пры ўказаных абставінах у кожным выпадку можа прэзідыум абласнога савета прафсаюзаў па хадайніцтвах ніжэйстаячых прафсаюзных органаў. Дапамогі ў гэтых выпадках выплачваюцца па месцу ранейшай работы ў наступных размерах: пры наступленні тэрміну водпуску па цяжарнасці і родах — 100% заработку, пры захворваннях туберкулёзам — з улікам працягласці бесперапыннага стажу і членства ў прафсаюзе, пры іншых захворваннях, якія працягваюцца звыш месяца,— у размеры, ўстаноўленым для рабочых і служачых, якія маюць бесперапынны працоўны стаж да трох гадоў, гэта значыць 50% заработку (членам прафсаюза).

Адменена правіла аб абмежаванні права на дапамогу па часовай непрацаздольнасці ўсіх відаў тым, хто быў звольнены за парушэнне працоўнай дысцыпліны або за здзяйсненне злачынства. Раней патрабавалася адпрацаваць на новым месцы не менш 6 месяцаў. Цяпер яны маюць права на дапамогу з першага дня работы на новым месцы. Неабходна толькі мець на ўвазе, што бесперапынны працоўны стаж у работнікаў, звольненых па гэтых прычынах, не захоўваецца і таму пры хваробе на новым месцы работы размер дапамогі ім вызначаецца зыходзячы з бесперапыннага працоўнага стажа, які ўтварыўся на апошняй рабоце.

Расшырана кола асоб, якія маюць права на атрыманне дапамогі па часовай непрацаздольнасці, па цяжарнасці і родах, не выдадзенай да дня смерці работніка. Цяпер яе могуць атрымаць сумесна пражываўшыя з памёршым члены сям'і незалежна ад факта знаходжання на ўтрыманні, а таксама іншыя асобы, хаця і пражываючыя асобна, але якія сталі ў выніку непрацаздольнасці на ўтрыманні памёршага.

Згодна новых правілаў дапамога па цяжарнасці і родах (у адрозненне ад дапамогі пры захворванні) можа выдавацца і ў тым выпадку, калі водпуск па цяжарнасці і родах прадстаўлены ў перыяд водпуску па догляду за дзіцем, у тым ліку і без захавання заработнай платы. Дапамога выдаецца за ўвесь час, засведчаны лістком непрацаздольнасці. Пры гэтым, калі перыяд часткова аплочваемага водпуску па догляду за дзіцём у жанчыны супадае з водпускам па цяжарнасці і родах, то ёй выдаецца па яе выбару або дапамога па цяжарнасці і родах, або дапамога па догляду за дзіцём.

З 1 студзеня 1985 года працуючыя жанчыны, незалежна ад размеру заработнай платы, маюць права на выдачу ім лістюоў непрацаздольнасці і выплату дапамогі за першыя тры дні часовай непрацаздольнасці пры аперацыі па штучнаму перарыванню цяжарнасці.

Рабочыя і служачыя, якія зрабілі прагул без уважлівых прычын непасрэдна перад наступленнем часовай непрацаздольнасці, пазбаўляюцца дапамогі з дня здзяйснення прагула і на тэрмін, які ўстанаўлівае прафком установы. Асобам, якія атрымалі траўмы пры здзяйсненні злачынстваў, дапамога не выдаецца за ўвесь перыяд часовай непрацаздольнасці, якая наступіла з-за гэтых прычын.

В. РУПІН,
юрысконсульт ГДУ.

Працы нашых вучоных

АБ ПРАЦОЎНЫХ РЭСУРСАХ

У выдавецтве «Вышэйшая школа» выйшаў у свет вучэбны дапаможнік «Эканоміка працоўных рэсурсаў», напісаны аўтарскім калектывам кафедры эканомікі працы пад кіраўніцтвам прафесара У. Д. Арэшчанкі. Трэба адзначыць, што выданне такой кнігі ажыццёўлена ў нашай рэспубліцы ўпершыню.

Ва ўмовах развітога сацыялістычнага грамадства, калі прыкметна павялічваецца значэнне інтэнсіўных фактараў эканамічнага развіцця, праблемы фарміравання, размеркавання і выкарыстання працоўных рэсурсаў набываюць асаблівую значнасць. Як вядома, на XXVI з'ездзе КПСС адзначалася неабходнасць сур'ёзнага паляпшэння выкарыстання працоўных рэсурсаў краіны. Гэта неабходнасць абумоўлена, па-першае, задачамі павышэння эфектыўнасці грамадскай вытворчасці ва ўмовах, калі ўжо дасягнуты высокі ўзровень занятасці працаздольнага насельніцтва, і, па-другое, дэмаграфічнымі асаблівасцямі прадстаячага перыяду, калі натуральны прырост працоўных рэсурсаў скарачаецца.

Актуальнасць пытанняў кіравання працоўнымі рэсурсамі, неабходнасць рашэння задач па забеспячэнню поўнай і рацыянальнай занятасці працаздольнага насельніцтва, задавальнення патрэбы народнай гаспадаркі ў кваліфікаваных кадрах, павышэння эфектыўнасці іх выкарыстання — усё гэта прадвызначыла неабходнасць увядзення самастойнага курса «Эканоміка працоўных рэсурсаў» і напісання адпаведнага вучэбнага дапаможніка для студэнтаў — эканамістаў.

Вывучэнне праяўленняў эканамічных законаў, якія вызначаюць працэс расшыранага ўзнаўлення рабочай сілы ва ўмовах развітога сацыялізму — галоўная задача курса. У адпаведнасці з ёй пабудаваны і змест вучэбнага дапаможніка, які складаецца з сямі раздзелаў.

У першым раздзеле разглядаюцца прадмет, метады і задачы курса, вызначаюцца асноўныя катэгорыі эканомікі працоўных рэсурсаў, месца курса ў сістэме навуковых дысцыплін па праблемах грамадскай арганізацыі працы. У наступных раздзелах разглядаюцца пытанні фарміравання працоўных рэсурсаў, іх размеркавання і пераразмеркавання, асноўныя напрамкі павышэння эфектыўнасці іх выкарыстання, планаванне, кіраванне працоўнымі рэсурсамі і інш.

Вучэбны дапаможнік напісаны кваліфікаванай, даступнай мовай, багата ілюстраваны практычнымі матэрыяламі. У кнізе знайшлі адлюстраванне вопыт выкладання данага курсу, накопленыя на кафедры эканомікі працы, вынікі шматгадовых навуковых даследаванняў у гэтай галіне членаў аўтарскага калектыву.

Няма сумнення ў тым, што зацікаўленыя чытачы атрымалі карысную кнігу. Студэнтам яна дапаможа глыбей вывучыць праблемы эканомікі працоўных рэсурсаў. Спецыялісты-практыкі і навуковыя работнікі знойдуць у ёй канкрэтныя метадычныя парады па вырашэнню тых або іншых праблем, звязаных з фарміраваннем, размеркаваннем і выкарыстаннем працоўных рэсурсаў.

А. САСНОЎ,
дацэнт кафедры кіравання, эканомікі і арганізацыі вытворчасці Гомельскага політэхнічнага інстытута, выпускнік эканомфака і аспірантуры ГДУ.

ВЯСЁЛЫ ПЕРАПЫНАК

ЦІКАВАЕ — ПОБАЧ

Арыгінальны сродак захавання ведаў вынайшаў студэнт другога курса Васіль Р. Ён прапанаваў захоўваць веды ў падручніках.

— Калі падручнікі не здаваць у бібліятэку,— кажа малады рацыяналізатар,— то веды добра захоўваюцца да экзаменацыйнай сесіі. На экзаменах застаецца толькі вынуць іх адтуль і перадаць выкладчыку.

ДОШКА АБ'ЯЎ

Мяняю дзень пасля экзамена на ноч перад экзаменам.

* * *

Набуду расклад урокаў жыцця.

* * *

Здам экзамены, калі прымуць.

СУСТРАКАЮЦЦА САПЕРНІКІ

«П'янству — бой!» — зноў абвясцілі студэнты Мікалай А. і Алег Г. Учора перамагло п'янства. Сёння сапернікі сустракаюцца ў другі раз.

СТУДЭНЦКАЯ МУДРАСЦЬ

Калі раскусіў лепшага сябра — драма. Калі ён мяне — трагедыя.

* * *

Добра, калі цябе чакаюць вялікія справы. Дрэнна, калі не ведаеш, дзе?...

* * *

Дыплом ёсць. Можна падумаць і аб прызванні.

* * *

Усё часцей прыходзіцца парушаць правілы, каб не стаць выключэннем.

* * *

Атрыманыя стыпендыі забываюцца хутчэй, чым атрыманыя за гэты ж час веды.

* * *

Ці варта яшчэ пытацца ў студэнта, у каго ўсё напісана на твары?

* * *

На экзамене адны студэнты ведаюць, што кажуць, другія кажуць, што ведаюць.

* * *

Першым вітаецца той, у каго слабейшыя нервы.

* * *

Што толькі не казаў унутраны голас. Але аднойчы стаў крычаць і ахрып.

ФОТААБ'ЕКТЫЎ ПАДГЛЕДЗЕЎ

БЕЗ СЛОЎ...

Фота Э. Рытыня.

Прапануе прафком студэнтаў

ДЛЯ ЛЯЧЭННЯ І АДПАЧЫНКУ

Заканчваецца навучальны год. Студэнты трымаюць апошнія выпрабаванні экзаменацыйнай сесіі. А наперадзе ў іх — вясёлая пара летніх канікулаў. За іх час многія студэнты універсітэта адпачнуць, умацуюць і паправяць сваё здароўе ў дамах адпачынку, на турбазах, у санаторыях краіны. Прафком студэнтаў папануе ім пуцёўкі:

Курорт «Светлагорск». Тут могуць паправіць сваё здароўе тыя, хто пакутуе захворваннямі сістэмы кровазвароту і нярвовай сістэмы. Тэрмін пуцёўкі — з 27 чэрвеня па 20 ліпеня.

Курорт «Друскінінкай» (для лячэння органаў стрававання)—з 3 па 26 жніўня.

Курорт «Кіславодск» (курсоўка) — (для лячэння сістэмы кровазвароту) — з 15 ліпеня па 8 жніўня.

Пансіянат «Сестрарэцк» (для лячэння сістэмы кровазвароту) — з 25 ліпеня па 17 жніўня.

Санаторый «Нарач» (для лячэння сардэчна-сасудзістай сістэмы і органаў стрававання) — з 2 па 25 верасня.

Санаторый «Буг» (для лячэння сардэчна-сасудзістай сістэмы) — з 24 жніўня па 16 верасня.

Курорт «Есентукі» (для лячэння органаў стрававання) — з 2 па 25 верасня.

Санаторый імя У. І. Леніна (г. Бабруйск) (для лячэння органаў стрававання). з 1 па 24 ліпеня і з 2 па 25 ліпеня.

Курорт «Старая Руса» (для лячэння органаў стрававання) — з 10 верасня па 3 кастрычніка.

Санаторый «Прыдняпроўскі» (для лячэння захворванняў апорна-рухальнага апарата) — з 4 па 28 жніўня.

Дом адпачынку «Чонкі» — 4 пуцёўкі з 19 ліпеня па 1 жніўня, 2 пуцёўкі з 15 па 26 жніўня, 4 — з 31 жніўня па 11 верасня.

Дом адпачынку «Блакітная хваля» (Геленджык) — 1 пуцёўка з 19 ліпеня па 6 жніўня.

Н. КОЛТЫШАВА,
старшыня прафкома студэнтаў ГДУ.

Рэдактар Ул. БАЛОГА.

«Гомельский университет» — орган парткома, ректората, комитета ЛКСМБ и профкомов Гомельского государственного университета (на белорусском языке), Гомельская фабрыка «Палесдрук» Дзяржкамітэта БССР па справах выдавецтваў, паліграфіі і кніжнага гандлю. Гомель, Савецкая, 1. Аб'ём — 1 друк. аркуш. Тыраж 2000 экз.
Наш адрас: вул. Савецкая, 104, п. 3-11, т. 57-16-72

АЗ 42416